

Socialtjänstförvaltningen

TILLSTÅNDSENHETEN

Handläggare: Ann Hilmersson

Tfn: 08-508 25 042

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2005-01-24

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN
2005-02-15

DNR

Till
Socialtjänstnämnden

Ansökan till länsstyrelsen om bidrag till samordnare för STAD-samarbetet

(2 bilagor)

Förslag till beslut

Socialtjänstnämnden godkänner ansökan om utvecklingsbidrag från länsstyrelsen med 390 tkr för år 2005.

Dag Helin

Eddie Friberg

Sammanfattning

Bakgrund

För att säkerställa intentionerna i de av riksdagen fastställda nationella handlingsplanerna dels för att förebygga alkoholskador (2001-02-21), dels mot narkotika (2002-01-17) har medel överförts till länsstyrelserna under åren 2001-2004. Medlen har fördelats till olika insatser inom kommunerna för utveckling och samordning av förebyggande insatser. I Stockholms län har medlen huvudsakligen gått till att anställa samordnare för det alkohol- och narkotikaförebyggande arbetet. Regeringen har föreslagit i budgetpropositionen för år 2005 att ytterligare medel ska avsättas för det alkohol-förebyggande arbetet. Under förutsättning att riksdagen beslutar enligt regeringens förslag kommer det finnas möjlighet att ansöka om utvecklingsmedel även för år 2005. Ansökningstiden går ut den 1 mars 2005.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom kansliavdelningens tillståndsenhet.

Redovisning av det hitintills genomförda arbetet inom ramen för STAD-samarbetet och planerat utvecklingsarbete

Sedan 1995 har Landstinget i Stockholms län drivit ett forskningsprojekt - Stockholm förebygger Alkohol- och Drogetproblem (STAD) - i samverkan med Stockholms stad. Landstinget, staden m.fl. har finansierat projektet. Restaurangprojektet har varit en del i STAD. Projektet har syftat till att minska våld och skador relaterade till alkoholkonsumtionen på restaurang.

Till restaurangprojektet knöts en referensgrupp för samverkan med representanter från myndigheter och restaurangbranschens arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer i Stockholm. I referensgruppen, som spelade en mycket aktiv roll i projektet, medverkade representanter för finansiärerna och restaurangbranschens arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt krögare som var aktiva inom näringen tillsammans med den centrala alkoholmyndigheten, polisen, länsstyrelsen m.fl.

I likhet med STAD-projektets övriga delar har restaurangprojektet syftat till att på en vetenskaplig bas, tillsammans med berörda myndigheter och restaurangbranschens arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer ta fram metoder som ordinarie aktörer på området sedan ska kunna tillämpa. Det arbete som bedrivits har skapat en plattform för samverkan, utbildningar och policyarbete. År 2001 tog de ingående intressenterna ett första steg mot en permanentning av verksamheten. För ändamålet tecknades ett treårigt samarbetsavtal, undertecknat av Stockholms läns landsting (Beroendecentrum Nord), Stockholms stad, Hotell och Restaurang Facket, Polismyndigheten i Stockholms län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Statens folkhälsoinstitut samt Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare (**bilaga 1**).

Målen för arbetet var främst:

att minska våld och skador relaterade till alkoholkonsumtion och droger på Stockholms restauranger,
att utveckla en restaurangkultur som motverkar servering till underåriga och överservering.
att utbilda restaurangföretagare, restaurangpersonal och ordningsvakter i ansvarsfull alkoholserving.

Hösten 2004 konstaterar parterna att samarbetet varit mycket framgångsrikt, vilket återkommande uppföljningar och utvärderingar visat. Nämnade studier finns att tillgå på www.stad.org.

Parterna har enats om att förnya avtalet för perioden 2005-01-01—2007-12-31 (**bilaga 2**). I det förnyade avtalet finns önskemål om att driva utvecklingen vidare i några avseenden. Dit hör främst:

1. Utbilda och stödja restaurangföretagare och övrig ledningspersonal i framtagning och implementering av skrivna alkohol- och drogpolicies i företagen.
2. Utveckla egentillsyn och myndighetstillsyn så att överservering och servering till underåriga undviks samt narkotika motverkas.
3. Utveckla metoder för att motverka narkotikaförekomst på krogen. Målet är att integrera det sedan länge pågående alkoholförebyggande arbetet med det relativt nystartade narkotikaförebyggande arbetet ”Krogar mot knark”

Utveckling av skrivna alkohol- och drogpolicies

Såväl forskning som praktisk erfarenhet visar att utbildning i ansvarsfull alkoholserving är nödvändigt men inte tillräckligt för att få en bättre hantering av alkohol på restauranger. Således måste de kunskaper som förmedlas i utbildningarna backas upp av restaurangernas policy. De utvärderingar som gjorts under de gångna åren i Stockholm visar att endast ett fåtal restauranger utvecklat en policy för det egna företaget, skrivit ner denna och spridit den till de anställda. Under den kommande avtalsperioden planeras återkommande kurser för krögare och serveringsansvariga i policyfrågor.

Utveckla egentillsyn och effektiv myndighetstillsyn

Egentillsyn är fortfarande svagt utvecklad inom restaurangområdet i Sverige. Egentillsyn innebär att ett företag har ett skriftligt dokument där det klart framgår vilka rutiner som gäller vid servering. Dokumentet ska innehålla en beskrivning av konsekvenser och åtgärder i det fall olägenheter uppstår. Internationellt finns exempel där restaurangbranschen utvecklat egentillsyn till att också innefattar provköp för att testa personalens förmåga att förhindra servering till berusade eller underåriga. Ett svenskt näraliggande exempel utgörs av systembolagets system för provköp. Även myndighetstillsynen kan utvecklas, framförallt samverka med polisen och genom en mer aktiv dialog med branschen.

Motverka narkotika

Parterna bakom samarbetsavtalet deltar alla i det pågående projektet ”Krogar mor knark”. I detta utvecklas och utvärderas en rad strategier för att motverka narkotikaförekomst på restauranger. Eftersom det här rör sig om ett helt nytt område, där det inte finns någon tidigare forskning vare sig i Sverige eller internationellt, har det varit naturligt att bedriva detta arbete i ett separat projekt. Det är önskvärt att under år 2005 påbörja arbetet med att integrera dessa två delar i såväl utbildningssammanhang som i policysammanhang.

Finansiering

Det hittillsvarande utvecklingsarbetet i Stockholm har finansierats dels genom FoU-medel förmedlade genom STAD-projektet, dels genom kursavgifter. STAD-projektet i dess tidigare form upphörde vid utgången av 2004. Landstingets projektstöd omvandlades till finansiering av en reguljär enhet inom Stockholms läns landsting. Fortsatt finansiering av restaurangprojektet är därmed inte möjlig. Kursavgifterna beräknas fortsättningsvis kunna finansiera kursmaterial, kursvärd(inna), förtäring för kursdeltagarna, lokalkostnader, tekniska hjälpmedel, externa föreläsare och 50 % av en samordnare. Den andra halvtiden för samordnaren, liksom fortsatt utvecklingsarbete inom de tre områden som beskrivits ovan måste därför finansieras på annat sätt. Detta är skälet till ansökan om medel från länsstyrelsen.

Intressenternas bidrag

Intressenterna står även fortsättningsvis för merparten av kostnaderna för verksamheten – se § 5 ”Intressenternas bidrag” i **bilaga 2**, sidan 3.

Beräknade kostnader

Som framgår av bilagt samarbetsavtal för perioden 2005-01-01--2007-12-31 står intressenterna för merparten av kostnaderna i det fortsatta utvecklingsarbetet. Dock saknas medel för 50% av samordnarens lön och omkostnader knutna till samordnaren (lokal, kontorskostnader, mm). Sammanlagt beräknas dessa kostnader till 390 tkr för år 2005.

Samordnaren svarar för kontakter med krögare, personal, vakter, poliser och andra nyckelgrupper inom verksamheten. Denna funktion är av mycket stor betydelse såväl för den initiala fasen när verksamheten introduceras i ett nytt område inom kommunen, som för att vidmakthålla det nätverk som byggs upp. Kostnader uppstår dels för lön, dels för administrativa kringkostnader som lokal, telefon, mm., sammanlagt 780 000 kronor. Ansökan avser 50 % av denna kostnad, det vill säga 390 tkr.

Bilagor:

1. Samarbetsavtal för perioden juni 2001—juni 2004
2. Samarbetsavtal för perioden 2005-01-01—2007-12-31